

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Maguru a sudcov JUDr. Ladislava Górásza a JUDr. Sone Mesiarkinovej, v právnej veci navrhovateľa **T.H.**, bývajúceho v D.K., O. č.X., zastúpeného JUDr. P.M., advokátom v D.K., R. č.X., proti odporcovi **Ing. R.N.**, bývajúcemu v Ž., B. č.X., zastúpenému JUDr. J.G., advokátom v M., H. č.X., **o vrátenie daru**, vedenej na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 8 C 117/2000, o dovolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 25. októbra 2007, sp. zn. 5 Co 47/2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 25. októbra 2007, sp. zn. 5 Co 47/2007 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Dolný Kubín rozsudkom z 19. októbra 2004, č.k. 8 C 117/2000-183 návrh na vrátenie daru zamietol. Navrhovateľ a zaviazal zaplatiť odporcovi trovy konania 8 203 Sk na účet právneho zástupcu odporcu JUDr. J.G a na účet súdu trovy štátu vo výške 1 184 Sk, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že darovacou zmluvou zo dňa 31.8.2005, ku ktorej bol vklad povolený pod č. X. s účinkami od 29.11.1995, navrhovateľ ako darca daroval odporcovi a Š.S., každému z nich zo svojho spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. X., kat. územia P. ako parc. č. X. vo výmere 4 195 m² a parc. č. X. vodné plochy vo výmere 17 521 m², zapísaných na navrhovateľa pod X. v ½ -ici z celku po ¼ z celku (½ - ici z tohto podielu). Konštatoval, že k zhoršeniu vzťahov medzi účastníkmi konania preukázateľne došlo

najneskôr začiatkom roku 1998 a spočiatku súviseli s ekonomickými problémami družstva P. – H., podnikajúceho okrem iných aj na nehnuteľnostiach, ktoré boli predmetom darovacej zmluvy a ktorého členmi boli účastníci. K ich zhoršeniu prispeli aj trestné činy, ktorých sa H. dopustili dňa 26.3.1998 voči poškodenej S., keď navyše brat navrhovateľa bol odsúdený za trestný čin násilia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi, spáchaný práve vyhrážkami voči odporcovi skutkom zo dňa 14.5.1999. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na to, že zo strany odporcu voči navrhovateľovi nebolo preukázané akékoľvek hrubé porušenie dobrých mravov, nieto ešte také kvalifikované porušenie vzhľadom na intenzitu, aké predpokladá ustanovenie § 630 Občianskeho zákonníka. Z konaní odporcu, ktoré navrhovateľ označil za hrubé porušenie dobrých mravov odporcom, súd prvého stupňa za nemorálne považoval iba to, že tento žiadal od svedka P., aby mu išiel svedčiť, že navrhovateľ rozkráda ryby, za situácie, keď vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že by sa navrhovateľ mal takéhoto konania dopustiť. Preto dospel k záveru, že toto konanie samo osebe ani v spojení s prípadnými tvrdeniami odporcu iným bližšie neznámym osobám, že navrhovateľ nemal byť vlastníkom rôznych vecí a pozemkov na F. H., navyše posudzované v kontexte s konaním navrhovateľa a jeho blízkych príbuzných proti odporcovi, resp. jeho blízkej priateľke, vykazujúcich podstatne vyšší stupeň spoločensky nežiaduceho konania (výslovne protiprávne konanie charakteru trestných činov), keď nepochybne tu bolo vzájomné osočovanie sa zo zavinenia problémov družstva P. – H., nenapĺňa v danej veci pojem hrubého porušenia dobrých mravov a podľa názoru súdu mohlo ísť iba o menej významné porušenie. Preto návrh ako nedôvodný zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Žiline na odvolanie navrhovateľa rozsudkom zo 6. septembra 2005 sp. zn. 5 Co 33/2005 zmenil rozsudok okresného súdu a určil, že odporca je povinný vydať navrhovateľovi ¼-inu z nehnuteľností v kat. území P., zapísané na LV č. X. pod X. parc. č. X. vo výmere 4 195 m² a parc. č. X. – vodné plochy vo výmere 17 521 m², pod X. na meno odporcu. Odporcu zaviazal zaplatiť navrhovateľovi trovy prvostupňového konania vo výške 7 912 Sk a trovy odvolacieho konania vo výške 7 110,60 Sk do troch dní na účet advokáta JUDr. P.M.. V odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že v preskúmvanej veci bola splnená dôkazná povinnosť (§ 120 ods. 1 O.s.p) a preto dôkazy vykonané súdom prvého stupňa nebolo potrebné dopĺňovať alebo opakovať. Nesprávny postup prvostupňového súdu spočíval v nesprávnom hodnotení dôkazov (§ 132 O.s.p.) a tomu zodpovedajúcom nesprávnom právnom posúdení. Odvolací súd zaujal diametrálne odlišný právny názor v posúdení charakteru porušenia dobrých mravov, keď porušenie dobrých mravov odporcu

voči navrhovateľovi považoval za hrubé porušenie dobrých mravov takej intenzity, ktoré odôvodňovalo podať návrh na súd o vrátenie daru.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na dovolanie odporcu rozsudkom z 31. januára 2007 sp. zn. 1 Cdo 202/2006 rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové a na ich základe aj právne závery, ako súd prvého stupňa, bez toho, aby vo veci vykonal akékoľvek dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie). V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na to, že ak sa odvolací súd chcel odchýliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. sám v potrebnom rozsahu opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Len takýto postup považoval za súladný so zásadou priamosti a ústnosti občianskoprávneho konania.

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 25. októbra 2007 sp. zn. 5 Co 47/2007 po zopakovaní dokazovania zmenil rozsudok okresného súdu a určil, že odporca je povinný vydať navrhovateľovi $\frac{1}{4}$ -inu z nehnuteľností v kat. území P., zapísané na LV č. X. ako parc. č. X. - vodné plochy vo výmere 4 075 m² a parc. č. X. - vodné plochy vo výmere 17 615 m², v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Odporcu zaviazal zaplatiť navrhovateľovi trovy prvostupňového konania, odvolacieho a dovolacieho konania v sume 67 212,70 Sk do troch dní na účet advokáta JUDr. P.M.. V odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že darovacou zmluvou zo dňa 31.8.1995, ktorej vklad bol povolený pod č. X.. s účinkami od 29.11.1995, navrhovateľ ako darca daroval odporcovi a Š.S. každému z nich zo svojho spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnostiam zapísaných na LV č. X. kat. územie P. ako parcela č. X. - trvalý trávnatý porast vo výmere 4 195 m² a parcela č. X. - „vodné plochy“ vo výmere 17 521 m² zapísaných na žalobcu pod X. v polovici, po $\frac{1}{4}$ -ine z celku. Tento dar navrhovateľ poskytol odporcovi z dôvodu, že navrhovateľ podnikal v chove rýb a odporca mal v tejto oblasti odborné znalosti. Podľa vyjadrenia odporcu podiel v darovaných nehnuteľnostiach mal byť pre neho určitou zábezpekou pre hodnovernosť projektu, pre ktorý prišiel spolupodnikať s navrhovateľom. K zhoršeniu vzťahov medzi účastníkmi došlo v roku 1998 a súviselo s ekonomickými problémami spoločného podnikania. Navrhovateľ a odporca príčinu videli v konaní toho druhého. Prvostupňový súd uviedol, že k vážnemu zhoršeniu týchto vzťahov prispeli aj trestné činy, ktorých sa dopustili H. voči poškodenej S.. Prvostupňový súd podľa právneho záveru odvolacieho súdu

nesprávne zohľadnil túto skutočnosť proti navrhovateľovi, keď poškodená S. nebola s odporcom v žiadnom príbuzenskom vzťahu. Túto skutočnosť potvrdil v odvolacom konaní aj samotný odporca, ktorý uviedol, že bol s ňou len v bežnom pracovnom vzťahu ako kolegovia a zamestnanci jednej firmy a rozhodne nešlo o žiaden príbuzenský vzťah. Pokiaľ brat navrhovateľa I.H. bol odsúdený pre trestný čin násilia proti skupine obyvateľov a jednotlivcovi spáchaný vyhrážkami proti žalovanému, išlo o protispoločenské konanie, ktorého sa dopustil príbuzný navrhovateľa, no nešlo o protiprávne konanie samotného navrhovateľa. Naopak, prvostupňový súd z konaní, ktorými mal odporca podľa navrhovateľa hrubo porušiť dobré mravy, za nemorálne konanie odporcu považoval akurát to, že odporca (v odôvodnení rozsudku je nesprávne uvedený navrhovateľ) žiadal od svedka P., aby mu tento išiel svedčiť, že navrhovateľ rozkráda ryby, keď vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že by sa navrhovateľ mal takéhoto konania dopustiť. No takéto konanie odporcu v kontexte s konaním navrhovateľa a jeho blízkych príbuzných podľa právneho záveru prvostupňového súdu nenaplnilo pojem hrubého porušenia dobrých mravov. Odvolací súd na rozdiel od prvostupňového súdu po vyhodnotení dokazovania v súlade s ustanovením § 132 O.s.p. považoval nabádanie M.P. odporcom, aby išiel svedčiť, že navrhovateľ sa mal dopúšťať krádeže rýb, za skutok takej intenzity, ktorý napĺňa ustanovenie § 630 Občianskeho zákonníka. To, že by sa mal navrhovateľ dopúšťať krádeže rýb, sa ničím nepreukázalo. Aj ďalšie konanie odporcu, ktoré mal odvolací súd preukázané z pripojeného spisového materiálu č. OÚV-245/Dk-2000-Ja, ktorým síce bolo trestné stíhanie pre trestný čin krádeže voči obvinenému odporcovi zastavené, no bolo to len z dôvodu, že výška spôsobenej škody, ktorá mala vzniknúť navrhovateľovi, nenaplnila skutkovú podstatu trestného činu, považoval odvolací súd za hrubé porušenie dobrých mravov. Navyše, keď konania, ktorých sa dopustil odporca, by bolo možné kvalifikovať ako priestupok, ale vzhľadom na dobu od spáchania skutku, tento už nebolo možné postúpiť v zmysle § 171 ods. 1 Trestného poriadku na prejednanie príslušným orgánom, preto orgán činný v trestnom konaní odkázal navrhovateľa ako poškodeného s právom na náhradu škody na občiansko-právne konanie. Z uvedených dôvodov aj toto konanie odporcu posúdil odvolací súd za hrubé porušenie dobrých mravov voči darcovi, skutkovo naplňujúce ustanovenie § 630 Občianskeho zákonníka. Preto podľa § 220 ods. 1 O.s.p. napadnutý rozsudok zmenil a návrhu v plnom rozsahu vyhovel. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podal dovolanie odporca, ktorý ho navrhol zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Poukázal na záväzný právny názor dovolacieho súdu vyslovený v prejednávanej veci, ktorým sa súd druhého stupňa po zrušení veci dovolacím súdom v ďalšom konaní neriadil. Podľa jeho názoru opakovaním dôkazov mal dovolací súd na myslí to, že odvolací súd je povinný nielen prečítať všetky svedecké výpovede svedkov, ktorých osobne vypočul prvostupňový súd, ale ich aj osobne vypočuť. Z uvedeného dôvodu, že odvolací súd takto nepostupoval, je daný dovolací dôvod v zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. Zotrval na svojich tvrdeniach, že sa voči navrhovateľovi nijakým spôsobom nechoval tak, aby to bolo v rozpore s dobrými mravmi a preto nie je daný zákonný dôvod na vrátenie daru. Vytýkal odvolaciemu súdu, že okrem hodnotenia konania navrhovateľa voči nemu a iným osobám, v odôvodnení svojho rozhodnutia poukazuje len na výpoveď svedka M. P. a spis OÚV Dolný Kubín č. 245/DK-2000-Ja, v ktorom bolo voči nemu trestné stíhanie zastavené. Odvolací súd ani neuvádza, že by opakovaným dokazovaním, prípadne doplnením dokazovania nad rámec dokazovania vykonaného prvostupňovým súdom, bol dospel k odlišným skutkovým záverom pre zmenu odvolaním napadnutého rozsudku.

Navrhovateľ vo svojom vyjadrení navrhol dovolanie odporcu podľa § 243b O.s.p. odmietnuť a priznať mu náhradu trov konania v sume 9 067 Sk. Rozhodnutie odvolacieho súdu považoval za vecne správne a zákonné. Bol toho názoru, že nie sú dané zákonné podmienky pre možnosť podania dovolania. Odvolací súd postupoval podľa právneho názoru dovolacieho súdu, odporca nežiadal v konaní osobný výsluch svedkov. Po skončení dokazovania nemal ani ďalšie návrhy na vykonanie iných dôkazov. Bol toho názoru, že dovolanie nespĺňa zákonné náležitosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie odporcu je podané opodstatnene.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Pritom je právne irelevantné, či ide o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nebol zrušený v dovolacom konaní alebo ide o rozsudok po zrušení pôvodného rozsudku odvolacieho súdu súdom dovolacím.

Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je oprávnený rozhodnutie odvolacieho súdu preskúmať len v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, pričom je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov v prípadoch uvedených v ustanovení § 242 ods. 2 písm. a/ až d/ O.s.p. Ak nejde o vady uvedené v § 237 O.s.p., neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, iba že by tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Uvedené zákonné ustanovenie § 237 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Existencia niektorej z vyššie uvedených väd však nebola dovolacím súdom v konaní zistená a dovolateľ ani vo svojom dovolaní nenamietal, že by v konaní k uvedeným vadám došlo.

So zreteľom k prípustnosti dovolania v posudzovanej veci dovolací súd sa zaoberal aj tzv. inými vadami konania, ktoré sú spôsobilým dovolacím dôvodom, pokiaľ mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ku ktorým vadám je dovolací súd povinný prihliadať, i keby ako dovolací dôvod neboli výslovne namietané.

Ustanovenie § 238 ods. 2 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Dovolateľ na odôvodnenie prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia uviedol, že odvolací súd nerešpektoval záväzný právny záver, ktorý v prejednávanej veci vyslovil Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací v rozsudku z 31. januára 2007 sp. zn. 1 Cdo 202/2006. Týmto rozsudkom dovolací súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Žiline zo 6. septembra 2005 sp. zn. 5 Co 33/05 a vec mu vrátil na ďalšie konanie s odôvodnením, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové a na ich základe aj právne závery, ako súd prvého stupňa, bez toho, aby vo veci vykonal akékoľvek dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie). V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na to, že ak sa odvolací súd chcel odchýliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. sám v potrebnom rozsahu opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Len takýto postup považoval dovolací súd za súladný so zásadou priamosti a ústnosti občianskoprávneho konania.

Zo zápisníc o pojednávaní pred odvolacím súdom z 13.9.2007, 4.10.2007 a 25.10.2007, ktorý vo veci opätovne konal, vyplýva, že odvolací súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľa, ako aj viacerými listinnými dôkazmi, ktoré oboznámil. Zo zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom zo 4.10.2007 (č.l. 260 spisu) vyplýva, že vykonal dôkazy: „prečítaním svedeckých výpovedí, a to svedkyne T.S. z č.l. 113-114, svedka Ing. M.R. z č.l. 154-157, svedka M.P. z č.l. 157-158, svedka L.Z. z č.l. 158-159, svedka A.S. z č.l. 162-163 a svedka M.F. z č.l. 175-176“. V tejto súvislosti dostatočne nerozlišoval medzi výsluchom svedka, ako dôkazom vykonaným v zmysle § 126 O.s.p. a prečítaním výpovede svedka ako listinného dôkazu v zmysle § 129 O.s.p. Pokiaľ preto hodnotil v odôvodnení svojho písomného vyhotovenia rozhodnutia výpovede „svedkov“, ktorých však sám ako svedkov nevypočul a rozhodnutie súdu prvého stupňa aj na základe týchto dôkazov zmenil a návrhu vyhovel, zaťažil konanie tzv. inou vadou konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.

Pokiaľ dovolateľ namietal, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery

a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Dovolateľom napadnutý rozsudok nebolo možné v dovolacom konaní podrobiť prieskumu z hľadiska správnosti zaujatých právnych záverov, lebo skutkové zistenia odvolacieho súdu vyplývajúce zo spisu nedávajú (vzhľadom na už spomenutú tzv. inú vadu konania) pre toto posúdenie dostatočný podklad.

Napriek tejto skutočnosti považuje Najvyšší súd Slovenskej republiky za potrebné uviesť to, že podľa ustanovenia § 630 Obč. zákonníka darca sa môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy.

Podľa ustálenej súdnej praxe (viď napr. R 88/1998, R 31/1999, R 61/1997) k zániku darovacieho vzťahu podľa citovaného ustanovenia dochádza na základe dvoch po sebe nasledujúcich právnych skutočnostiach: a) hrubého porušenia dobrých mravov správaním sa obdarovaného voči darcovi alebo členom jeho rodiny a b) jednostranného právneho úkonu darcu adresovaného obdarovanému.

Dobré mravy (*boni mores*) patria k zásadám súkromného práva, bývajú užívané ako kritérium obmedzujúce subjektívne práva v ich obsahu alebo častejšie obmedzujúce výkon subjektívnych práv. Dobré mravy hoci sú zákonným pojmom, a teda majú funkciu normotvornú, nie sú zákonom definované. Ich obsah spočíva vo všeobecne platných normách morálky, pri ktorých je daný všeobecný záujem ich rešpektovania. Posúdenie konkrétneho obsahu pojmu dobré mravy patrí vždy od prípadu k prípadu sudcovi.

Predpokladom úspešného uplatnenia práva darcu nie je akékoľvek nevhodné správanie obdarovaného alebo len jeho samotná nevďačnosť, ale také správanie sa, ktoré s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Ide buď o porušenie značnej intenzity alebo porušovanie sústavné, alebo aj neposkytnutie potrebnej pomoci darcovi alebo iným osobám, ktorá povinnosť vyplýva buď

z právnych noriem (napr. Zákona o rodine) alebo zo zmluvného vzťahu (lex contractus), pričom tieto osoby patria k členom rodiny darcu.

Negatívne správanie sa obdarovaného k darcovi, alebo jeho rodine, ktoré treba posudzovať ako správanie sa v rozpore s dobrými mravmi, sa musí prejavovať objektívne. Zachovanie dobrých vzťahov je vecou vzájomnej tolerancie účastníkov. Nie je možné považovať správanie sa jedného účastníka k druhému za konanie v rozpore s dobrými mravmi, keď tento druhý účastník svojím konaním takéto správanie vyvoláva. V takom prípade len všeobecne možno konštatovať, že ide o ich spôsob komunikácie.

Akékoľvek nevhodné správanie sa obdarovaného, ani menej významné porušenie dobrých mravov, ešte nezakladá darcovi právo domáhať sa vrátenia daru. Predpokladom úspešnej požiadavky na vrátenie daru je len také správanie sa obdarovaného, ktoré s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno hodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov, t.j. také správanie sa, ktoré s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Pri posudzovaní, či určité konkrétne správanie sa obdarovaného možno považovať za hrubé porušenie dobrých mravov, treba pritom vychádzať z princípu vzájomnosti. To znamená, že treba brať do úvahy a hodnotiť aj správanie sa darcu, zistiť, či tento sám sa nespráva voči obdarovanému v rozpore s dobrými mravmi a či práve jeho správanie sa nie je príčinou nevhodného správania sa obdarovaného voči nemu alebo členom jeho rodiny. V kladnom prípade by sa totiž nemohol darca úspešne domáhať vrátenia daru, lebo reakciu obdarovaného, i keby bola taktiež nevhodná, nebolo by možné kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Išlo by v takom prípade o spoločensky nežiaducu vzájomnú komunikáciu medzi darcom a obdarovaným, ktorú by sotva bolo možné charakterizovať ako hrubé porušenie dobrých mravov zo strany obdarovaného. Výnimkou by bolo iba také správanie sa obdarovaného, ktoré by bolo v zrejmom nepomere k správaniu sa samotného darcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje aj na to, že pri posudzovaní konkrétneho správania sa treba vychádzať z toho, či ide o porušenie dosahujúce značnú intenzitu alebo ide o porušovanie sústavné, ktoré svojím trvaním, priebehom, váhou a pôsobením nadobudlo povahu hrubého porušenia. Toto negatívne správanie sa musí prejavovať objektívne, nepostačuje iba subjektívny pocit a úsudok darcu.

Z uvedeného vyplýva, že predpokladom úspešného uplatnenia práva darcu na vrátenie daru nie je akékoľvek nevhodné správanie sa obdarovaného alebo len samotná jeho nevďačnosť.

V zmysle týchto zásad odvolací súd vec neposudzoval. Bral do úvahy len výroky odporcu bez toho, aby prihliadol na správanie sa navrhovateľa voči nemu. Považoval nabádanie M. P. odporcom, aby išiel svedčiť, že navrhovateľ sa mal dopúšťať krádeže rýb, za skutok takej intenzity, ktorý napĺňa ustanovenie § 630 Občianskeho zákonníka bez toho, aby v zmysle uvedených zásad vyhodnotil stupeň intenzity takéhoto správania sa odporcu v nadväznosti na okolnosti daného prípadu. V odôvodnení svojho rozhodnutia ani bližšie neodôvodnil, prečo považoval takéto správanie sa odporcu za hrubé porušenie dobrých mravov. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorý takéto konanie považoval len za najviac nemorálne, vo väčšej miere zodpovedá uvedených zásadám hodnotenia splnenia zákonných podmienok na vrátenie daru v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka.

Aj ďalšie konanie odporcu, ktoré mal odvolací súd preukázané z pripojeného spisového materiálu č. OÚV-245/Dk-2000-Ja, ktorým bolo trestné stíhanie pre trestný čin krádeže voči obvinenému odporcovi zastavené, nie je možné bez ďalšieho považovať za hrubé porušenie dobrých mravov. Potrebné je poukázať na tú skutočnosť, že samotné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je v tejto časti z dôvodu nedostatku odôvodnenia nepreskúmateľné.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku uvedie súd podstatný obsah prednesov, stručne a jasne vyloží, ktoré skutočnosti má preukázané a ktoré nie, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval, prečo nevykonal i ďalšie dôkazy a posúdi zistený skutkový stav podľa príslušných ustanovení, ktoré použil.

Z ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p., ktoré platí aj pre odvolacie konanie (§ 211 ods. 3 O.s.p.) vyplýva, že odôvodnenie rozsudku má obsahovať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti samotného výroku rozsudku. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery,

ktoré prijal. Účelom odôvodnia rozsudku predovšetkým je preukázať správnosť rozsudku a jeho odôvodnenie súčasne musí byť i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia v konaní o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku, t.j. musí byť preskúmateľné.

Preto odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v tejto časti, v ktorej odvolací súd bez ďalšieho len konštatoval, že takéto konanie odporcu skutkovo naplňuje ustanovenie § 630 Občianskeho zákonníka, týmto požiadavkám nevyhovuje.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje aj na to, že otázka, či boli chovaním obdarovaného hrubo porušené dobré mravy, je predovšetkým otázkou skutkovou. Pre správne zodpovedanie predmetnej otázky je preto nevyhnuté, aby v každom jednotlivom prípade bolo hrubé chovanie obdarovaného nielen darcom tvrdené, ale tiež preukázané. Takéto preukázanie skutku nevyplýva z rozhodnutia policajného orgánu (spisového materiálu č. OÚV-245/Dk-2000-Ja), ktorým bolo trestné stíhanie pre trestný čin krádeže, ktorého sa mal dopustiť obvinený odporca, zastavené.

Z uvedeného vyplýva, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). K takejto vade bol odvolací súd povinný prihliadnuť, i keď by nebola uplatnená ako dôvod prípustného dovolania (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.). Navyše rozsudok odvolacieho súdu, ktorým tento zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a návrhu vyhovel, spočíva aj na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle ustanovenia § 243b ods. 1, 2 O.s.p.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. júna 2008

JUDr. Vladimír M a g u r a, v.r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: